

Aan: de leden van de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat Tweede Kamer
Van: Samenwerkingsverband GR De Waddeneilanden
Onderwerp: Inbreng standpunten Waddeneilanden t.b.v. commissiedebat Wadden 13-03-2024
Datum: 4 maart 2024

Geachte heer/mevrouw,

Ter voorbereiding op het geplande commissiedebat Wadden d.d. 13 maart willen we u graag enkele essentiële thema's betreffende de Waddeneilanden onder uw aandacht brengen.

De Waddengemeenten en haar omgeving vergen permanente politieke en maatschappelijke aandacht. Daar getuigd ook dit specifieke commissiedebat Wadden van.

De gemeenten staan onder druk met grote landelijke, provinciale en lokale transitieopgaven. De directe omgeving wordt bedreigd door de achteruitgang van de natuur in het Unesco Werelderfgoed. De permanente vraag en afweging tussen economie en ecologie maakt heldere politieke keuzes noodzakelijk en mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid en duurzame bereikbaarheid van de Waddeneilanden

Allereerst verwijzen wij u naar de bijgesloten info graphic waar wij helder uiteengezet hebben waar wij de komende jaren op inzetten en waarvoor wij, naast de toegezegde Regiodeal, langdurig steun nodig hebben om onze kleine, geïsoleerde gemeenschappen in een complexe omgeving met veel belangen toekomstbestendig te maken en te houden.

Daarnaast willen wij u de volgende aandachtspunten meegeven;

- Het is essentieel voor de leefbaarheid en de economie dat de eilanden duurzaam bereikbaar blijven voor eilanders en gasten. De veerverbinding is de navelstreng voor de eilanden, zij kunnen geen beroep doen op voorzieningen van de buurgemeente, er is geen omleidingsroute als de boot niet vaart. De betrouwbare bereikbaarheid dient jaarrond gewaarborgd te zijn, waaronder spoedvervoer in de nacht.
- De Rijksoverheid heeft een belangrijke verantwoordelijkheid voor de verbinding van de vaste wal met de Waddeneilanden, waaronder de onderhoudssituatie van veerdammen/-inrichtingen, havens, bruggen en vaargeulen.
- In 2029 zal de nieuwe veerbootconcessie van kracht worden. De besturen van de eilanden moeten van meet af aan betrokken worden bij de keuzes die voorafgaand aan de concessieverlening worden gemaakt. Ook moeten zij de keuzes tijdens de nieuwe concessie kunnen beïnvloeden. Als er nieuwe veerboten worden aangeschaft dan moeten deze duurzaam, toekomstbestendig en flexibel zijn.
- Wij willen u erop wijzen dat, in tegenstelling tot alle openbaar vervoersvoorzieningen voor de inwoners in Nederland, er geen openbaar vervoer status is voor de Waddenveren. Het toekennen van een dergelijke status zou mogelijk een oplossing kunnen zijn voor veel problemen rond de bereikbaarheid van de Waddeneilanden. In het Bestuurlijk Overleg Wadden van 17 januari jl. gaf minister Harbers aan dit een interessante gedachte te vinden en daarop terug te komen.
- Het Waddengebied stopt niet boven de eilanden, ook de activiteiten in de Noordzee hebben directe invloed op het Unesco Werelderfgoed en de eilanden.
- Het is noodzakelijk dat er nu snel actie komt om het scheepvaartverkeer boven de eilanden veiliger te maken en verder te reguleren. Dat geldt zowel voor de Zuidelijke alsook de

Noordelijke route in de Noordzee. Na de ramp met de MSC Zoë (2019) heeft de Onderzoeksraad Voor de Veiligheid een uitstekend rapport met aanbevelingen uitgebracht die nu eindelijk, volledig, moeten worden uitgevoerd. De actuele ramp met de Fremantle Highway (2023) geeft daarvan de noodzaak ook nog eens extra aan.

- De ontwikkelingen van windmolenparken in de Noordzee boven de eilanden zijn volop in gang gezet. De aanlanding van wind op zee (PAWOZ) vergt grote aandacht en moet zeer zorgvuldig gebeuren. Er moet een totaalplan komen van de aanlandingen die zo min mogelijk (nog beter geen) schade aan het gebied geeft. De kabels moeten door de kwetsbare Waddenzee, ook kunnen de eilanden worden geraakt. Daar waar schade wel plaats vindt zal er een royale compensatie moeten komen voor schadeherstel en investeringen in het gebied die gerelateerd zijn aan duurzame investeringen ook op de en ten behoeve van de eilanden.
- De energietransitie van de eilanden krijgt een extra impuls en voorrang in verband met de nog beperkte capaciteit en/of het vollopen van de stroomkabels naar de eilanden. Nieuwe kabels vergen grote investeringen, de keuze zou ook kunnen zijn om (een deel van) de compensatie in verband PAWOZ te laten bestaan uit oplossingen voor de energietransitie op de eilanden, zoals opslag en opwekken van hernieuwbare energie. Uiteraard moeten er ook middelen worden ingezet om (eventuele) natuurschade te herstellen en te compenseren.
- De nieuwste inzichten in de gevolgen van klimaatverandering en sociaaleconomische ontwikkelingen geven aanleiding tot een heroriëntatie op de samenhang tussen waterveiligheid (via preventie, water robuuste inrichtingen en rampenbeheersing) en andere gebiedsopgaven voor het Waddengebied. Bij verdere stijging van de zeespiegel neemt het overstromingsrisico toe voor onder meer de buitendijkse gebieden van de Waddeneilanden. In deze gebieden bevinden zich niet alleen woningen maar ook jachthavens, restaurants, hotels, recreatiewoningen, belangrijk delen van fiets- en wegennetwerken, aan toerisme gerelateerde bedrijventerreinen en diverse nutsvoorzieningen voor energie, riool en data. Bij verdere zeespiegelstijging neemt de omvang van de voorraden zoet grondwater op de Waddeneilanden af. De eilanden zijn afhankelijk van de winning van grondwater voor de bereiding van drinkwater en vochtvoorziening voor gewasproductie op landbouwgronden.

Tot slot.

Wij vertrouwen erop en weten dat u, net als de eilanders, het Waddengebied, ons unieke Unesco werelderfgoed, een warm hart toe draagt. Van gratis medeleven kunnen wij echter niet leven en kan het gebied niet worden beschermd. De Minister heeft ABDTOPConsult hiertoe gevraagd om te onderzoeken op welke wijze de opgaven voortkomend uit de Agenda voor het Waddengebied 2050 en het daarbij behorende Uitvoeringsprogramma gedekt en bekostigd kunnen worden. Wij hopen dan ook, en vertrouwen erop dat u in het commissiedebat Wadden onze aandachtspunten zult meewegen. Voor nadere informatie kunt u desgewenst contact opnemen met een van de onderstaande personen

Hartelijke groet, namens het samenwerkingsverband GR De Waddeneilanden,
Ineke van Gent, voorzitter GR en burgemeester Schiermonnikoog, [REDACTED]
Leo Pieter Stoel, burgemeester Ameland, [REDACTED]
Roel Cazemier, wnd. burgemeester Terschelling, [REDACTED]
Michiel Schrier, burgemeester Vlieland, [REDACTED]
Mark Pol, burgemeester Texel, [REDACTED]

Bijlage: Flyer programma Waddeneilanden